

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

תוכן

- א. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה ועד כמה הוא מדלג עד כדי שלא יפסוק המתורגמן ... ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו.....1
- ב. קטן ... אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה.....3
- ג. ואינו נושא את כפיו.....4
- ד. פוחח פורס את שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה ואינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו.....6
- ה. סומא פורס את שמע ומתרגם.....6
- ו. כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו ... מומין שאמרו בפניו ידיו ורגליו ... ידיו בוקקניות ... עקומות עקושות לא ישא את כפיו.....7
- ז. חיפני ובישני לא ישא את כפיו ... אין מורידין לפני התיבה לא אנשי בית שאן ... מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין.....8
- ח. זבלגן לא ישא את כפיו ואם היה דש בעירו מותר.....9
- ט. מי שהיו ידיו צבועות לא ישא את כפיו ... אם רוב אנשי העיר מלאכתן בכך מותר.....10
- י. האומר איני עובר לפני התיבה בצבועין אף בלבנים לא יעבור בסנדל איני עובר אף יחף לא יעבור.....11
- יא. העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה נתנה על מצחו או על פס ידו הרי זו דרך המינות ציפן זהב ונתנה על בית אונקלי שלו הרי זה דרך החיצונים.....11
- יב. תפלין מרובעות הלכה למשה מסיני ... בתפרן ובאלכסון.....12

דרף כד.

- א. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה ועד כמה הוא מדלג עד כדי שלא יפסוק המתורגמן ... ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

הקורא בתורה בציבור אין¹ מדלגין מפרשה זו לפרשה אחרת בשתי ענינים², לפי שדברי תורה, דברי אזהרות ועונשין ומצות, וצריך שיכנסו בלב השומעים וכשאדם יוצא משיטה לשיטה אינו נוה להתבונן³, וחוששים אנו שמא תתבלבל דעת השומעים, אלא צריך לקרוא כסדר, אבל לדלג מפרשה לפרשה בענין אחד אף על פי שיש הפסק רב ביניהם, כגון בפ' אחרי מות (ויקרא טז) ואך בעשור (ויקרא כג, כג) שכהן גדול קורא ביום הכפורים, מדלגין, וכן מה שנוהגין בתענית ציבור כשקורין ויחל בפרשת תשא שמדלגין לפסל לך הוא מטעם שהם ענין אחד, והוא שלא יקרא על פה⁴, שאסור לקרות שלא מן הכתב אפי' תיבה אחת.

מדלגין בנביא אפי' בשני ענינים, וכן המנהג בכמה הפטרות שמוסיפין להם פסוקים מפרשיות אחרות⁵. והוא שלא ישהה בדילוג בענין שיעמדו הציבור⁶ בשתיקה, וזה אמור בנביא אחד, אבל מנביא לנביא שני ענינים אין מדלגין, מכיון שיש טירוף הדעת ביותר מדאי, אך בענין אחד מדלגים⁷, ובתרי עשר מדלגין מנביא לנביא, ובלבד שלא ידלג אחרנית כלומר לחזור לתחילת הנביא או לפסוקים קודמים, אלא אם כן בענין אחד שמותר לדלג לפסוקים קודמים⁸.

ובזמנינו שאין רגילין לתרגם מותר, כיון שכל הפטרות כתובים בזמנינו בקונטרס בפני עצמן, או בחומשין הלא יכול לסמן ולחפש מהר כל הפסוקים השייכים להפטרה זו, ולא יהיו הצבור צריכין לעמוד בשתיקה עי"ז, ולכן שרי ומטעם זה מותר בזמנינו אפילו כשהפסוקים הם משני נביאים, ואפילו רחוקים זה מזה הרבה.

¹ שו"ע ונו"ב קמ"א

² ובשחרית בשבת לא שייך האי דינא, דהא צריך לקרות כל הסדר. ואולי שייך גם על שחרית, שלא ידלג איזה פסוקים אפילו על מנת לחזור ולהשלימם אחר כך. שער הציון שם ס"א

³ מ"ב שם ג

⁴ כלומר דלבך התירו לדלג ולגלול הספר להפרשה השניה אף שהוא מנכר מילתא כדי שלא יבוא לקרוא השניה בע"פ וזה אסור. מ"ב שם ה

⁵ מ"ב שם א

⁶ בזמניהם היו רגילין לתרגם בין פסוק לפסוק ואשמועינן שיהיו קרובים הענינים זה לזה כ"כ עד שלא ישהה הדלוג יותר מכדי שיפסוק התורגמן שאין כבוד לצבור שיעמדו בשתיקה וימתינו.

⁷ מ"ב שם ז

⁸ והנה יש דעות בין הפוסקים י"א דדוקא מנביא לנביא אפילו בענין אחד אין מדלגין בזה ואפילו בנביא של תרי עשר אבל בנביא אחד מדלגין אפילו למפרע אם הם סמוכין ולא יצטרכו הצבור לעמוד בשתיקה והמ"א מצדד וכן פסק בא"ר דאפילו בנביא אחד אין לדלג למפרע ועיין בפמ"ג שמצדד דבענין אחד בנביא אחד מותר לקרות למפרע. מ"ב שם ט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

ב. קטן... אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה

אין ממנין⁹ שליה ציבור קבוע אלא מי שנתמלא זקנו¹⁰ מפני כבוד הצבור, ואפילו הצבור מוחלין על כבודם אסור¹¹. ואפילו למנותו המחליף לש"ץ הקבוע בזמנים מסויימים אסור, אך אם אין לו זמנים קבועים אלא ממנים להיות מחליף לש"ץ כשהוא נעדר, מותר. ויש אוסרים¹² גם בזה ולא התירו אלא אקראי ממש, כלומר שאין לו מינוי מהציבור¹³. ואפילו¹⁴ אם הוא אבל לא ירד לפני התיבה בקבע¹⁵, אם לא נתמלא זקנו וכו'. מלבד לתפלת ערבית שיש להקל אפילו בקבע שהרי אין מחזירין התפלה, רק שאומר קדיש וברכו.

אך קטן שלא הגיע לגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד¹⁶, אין לו לגשת כלל גם באקראי¹⁷. ומשהגיע ל"ג שנה ויום אחד יכול לגשת באקראי ללא מינוי¹⁸, ומסתמא אין צריך לבדוק לראות אם הביא שתי שערות¹⁹.

⁹ שו"ע ונו"כ נג ו

¹⁰ וז"ל אדרא רבא ובשלימות דיקנא בתיקונוי אתקרי בר נש נאמן עכ"ל. הרי שבזקנו שלם הוא מושלם וי"ל שזוכה אז מה שזוכה בן עשרים על ידי נשמה קדושה המגיע אז אליו ולפי"ז מכ"ש אותם המשחיתים את זקנם שאין להורידם לפני התיבה כי אינם מבני מהמנותא. גם משום כל אשר בו מום לא יקרב. כף החיים שם לח

¹¹ מ"ב שם כג

¹² ב"ח וא"ר במ"ב שם כו

¹³ מ"ב שם, וכ"כ בכף החיים מזו מט

¹⁴ ביאור הלכה שם ד"ה יוכל לירד

¹⁵ ולכאורה אם מתפלל בשמיבלאך אינו נחשב קביעות שהרי הציבור אינו קבוע, אע"ג שהוא קבוע ועיין בשו"ת שיבת ציון סי' י"ח, תורת חיים סופר סק"ט, לקט הקמח החדש סקס"ד.

¹⁶ ומה שאמרו י"ג שנה ויום א', לא שצריך יום א' יותר על י"ג שנה, אלא לומר שצריך י"ג שנה שלימות מיום אל יום ולא שיום א' בשנת י"ג נחשב שנה, אבל מיד שהגיע תחילת כניסת היום שנולד בו וכלו בו י"ג שנה שלימות הרי מקצת כניסת היום זה נחשב כיום שלם, והרי הוא בן י"ג ויום א', וא"צ י"ג שנה מעת לעת.

ואפילו מי שמגיע לכלל י"ג שנה ביום השבת אין לו להתפלל ערבית של שבת במקומות שנוהגין להתפלל של שבת בערב שבת מבעוד יום משום תוספת שבת שהרי עדיין לא נשלמו לו י"ג שנה עד ליל שבת שתוספת שבת אינה מועיל לענין שנות ימי הנער אבל אם מתפלל בלילה ערבית מותר לירד לפני התיבה. מ"ב שם לג ושו"ע הרב

¹⁷ מ"ב נה ד

¹⁸ ואף למוסף יוכל לגשת, עיין בדעת תורה סי' רפ"ו בהדיא שאף פחות מבן כ' חייב במוספים, וע"ע בזה בארוכה בשו"ת צ"א ח"א סי' א', שו"ת יהוד"ח סי' פ"ו, שו"ת באר שרים ח"ב סי' ס"ד, שו"ת אורח ישראל ח"א סי' כ"ג.

¹⁹ דבדבר דרבנן אזלינן בתר רובא שמביאין ב' שערות באותו הזמן ועיין בפמ"ג שכתב דלהרמב"ם דסובר תפלה דאורייתא יהיה אסור להש"ץ הוזה להוציא ידי אחרים בתפלה עד שנדע בודאי שהביא ב"ש. מ"ב שם כה

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

מנין שרובו מערים שלא נתמלא זקנם כגון בישיבות קטנות וכדו', יכול לגשת גם בקביעות מי שלא נתמלא זקנו²⁰, אך אין להגיש קטן פחות מי"ג שנה ויום אחד.

וכל זה בכל השנה אבל בתענית צריך להיות הש"ץ זקן ממש, לכתחלה, או המופלג שבצבור והוא הדין בראש השנה ויום כפור טוב שיהיה אדם מופלג ש"ץ אם אפשר²¹.

אם אין²² מי שיודע להיות ש"ץ כי אם בן י"ג שנה ויום א', מוטב שיהיה הוא ש"ץ, אף על פי שאין לו זקן, משיתבטלו מלשמוע קדושה וקדיש.

מי²³ שאינו בעל זקן כל שניכר בו שהגיע לכלל שנים שראוי להתמלאות זקנו, הרי זה כאלו נתמלא זקנו, לפיכך בן כ' שנה אף על פי שאין לו זקן ממנין אותו, וכן אם היה לו זקן אפילו מעט הרי זה כנתמלא זקנו, אם הוא מבן י"ח שנה ומעלה.

יש ללמד²⁴ זכות על מקומות שנוהגין שהקטנים יורדים לפני התיבה להתפלל ערבית במוצאי שבתות, לפי שאין מוציאין את הרבים ידי חובתן, שהרי אינן מחזירין את התפלה רק שאומרים ברכו וקדיש²⁵, ובמקומות שלא נהגו כן, אין לקטן לעבור לפני התיבה אפילו בתפלת ערבית, משום ברכו שבה.

והוא הדין שלא יפרוס על שמע למי שלא שמע ברכו בשחרית, שחובה על כל צבור לשמען שחרית וערבית. וקטן שאינו חייב אינו מוציאם ידי חובתן²⁶. ולפיכך לא יאמר הקטן ברכו שלאחר קדיש בתרא²⁷.

אבל קדיש, מנהג קדמון²⁸ שאומרים יתומים קטנים ואפילו קטני קטנים, ואין לבטל המנהג.

ג. ואינו נושא את כפיו

²⁰ בית כרוך על החיי"א כלל כ"ט סקמ"ה, ס' הליכות שלמה פ"ב הערה 67 בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל. וע"ע

ס' קב"ח הע' 331

²¹ מ"ב שם כד

²² שו"ע ונו"כ שם ז

²³ שו"ע ונו"כ שם ח

²⁴ שו"ע ונו"כ שם י

²⁵ מ"ב שם ל

²⁶ ואין ברכו של תפלת שחרית וערבית דומה לברכו של קריאת התורה שקטן יכול לאמרה, לפי שאינה חובה כל כך אלא על העולה לקרות בתורה, אבל אלו הן חובה על כל צבור לשמען שחרית וערבית. וקטן שאינו חייב אינו מוציאם ידי חובתן..

²⁷ שהרי הוא כפורס על שמע כמבואר לעיל דף כג: מ"ב נה ד

²⁸ מ"ב קלב י שו"ת דבר שמואל למהר"ש אבוהב זי"ע ס' ש"א ובמקור היים לחות יאיר ס' זה, ובמהרי"ל סוף הל' תפילה י"תום קטן שאינו יכול לקרוא מקרין לו מלה במלה"

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

קטן אפילו²⁹ הוא בן י"ג שנה אלא שלא הביא ב' שערות, אינו נושא את כפיו בפני עצמו, אפילו באקראי³⁰, שאין כבוד העבור להיות כפופים לברכתו. ואם נעשה בן י"ג שנה ויום אחד תלינן לענין זה, שמסתמא הביא ב' שערות³¹.

אבל עם כהנים אחרים שהם גדולים אפילו אינו בן י"ג שנים, כל שיודע לישא את כפיו, נושא עמהם אפילו דרך קבע³², כדי להתחנך במצות. ורשאי לברך על נשיאת כפיו, כמו שמברך על שאר מצות שהוא פטור מהן מן התורה, ומחנכין אותו בהן מדברי סופרים³³.

ומשהביא ב' שערות נושא כפיו אפילו בפני עצמו באקראי, ולא בקביעות עד שיתמלא זקנו, משום כבוד העבור, שאין כבודם שיברכס יחידי בקביעות מי שלא נתמלא זקנו³⁴, אולם עם אחרים יוכל לישא כפיו אפילו בקביעות³⁵. וכל מי שהגיע לשנים שראוי להתמלאות זקנו, כלומר בן כ' אף על פי שלא נתמלא זקנו, דינו כנתמלא ונושא כפיו יחידי בקבע.

ואינו נקרא קבע אלא כשנושא כפיו בכל יום. ובמקומות שאין הכהנים נושאים כפיהן אלא ברגל, אפילו נושא כפיו בכל רגל ורגל אין זה אלא באקראי³⁶, ורשאי לישא כפיו יחידי אפילו הוא פחות מבן כ'.

אם אין כהן אחר אלא זה שעדיין לא נתמלא זקנו, אם הוא מבן י"ג שנה ויום אחד נושא את כפיו אפילו בקביעות³⁷.

גם לא ישא כפיו לבדו, אפילו דש בעירו ומטעם שלא יאמרו קטן נושא כפיו, וזוהי שינוי שמא יש כאן אנשים שאין מכירין אותו ויאמרו קטן נושא כפיו, אבל אם יש לו זקן זקנו מוכחת עליו³⁸.

²⁹ שו"ע ונו"כ קבח לד

³⁰ מ"ב שם קבב

³¹ מ"ב שם קבא

³² ביאור הלכה שם ד"ה אבל

³³ מ"ב שם קבג וכ"כ הרדב"ז בח"א בס"י תקס"ה

³⁴ מ"ב שם קבד

³⁵ ביאור הלכה שם ד"ה אבל

³⁶ מ"ב שם קבה, ועיין בתוס' סוכה מ"ב: דמשמע דיו"כ ובשאר תעניות שמרבים ברחמים אפילו אקראי השיב כמו קבע ולפלא שלא הביאו האחרונים וצ"ע למעשה. ביאור הלכה שם ד"ה ולא

³⁷ דומיא מה שמבואר לענין ש"ץ בס"מ נ"ג ס"ז והא"ר חולק עליו דשם שאני שהקילו כדי שלא יבטלו מלשמוע קדושה וקדיש וברכו. ומספר האשכול משמע כהע"ת. ביאור הלכה שם ד"ה ומיהו. ולפי מש"כ בספר הרדים וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה עכ"ל מובא בביאור הלכה ריש הסי' א"כ שייך גם שישא כדי שלא יבטל המתברכים מהמצוה.

³⁸ ביאור הלכה שם

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

ד. פוחח פורס את שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה ואינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו

פוחח³⁹ והוא מי שבגדו קרוע וזרועותיו וכתפיו⁴⁰ מגולין לא ירד לפני התיבה, ולא יקרא בתורה ואם הוא כהן לא ישא את כפיו⁴¹, מפני כבוד הצבור⁴², וראוי לש"ץ שיהיה לו בגדים ארוכים.

לפיכך שליו עבור שלובש חולצה עם שרוולים קצרים ביותר עד שגם חלק מהזרוע שבין המרפק לכתף מגולה, לכתחלה⁴³ לא יעבור כך לפני התיבה מפני כבוד הצבור, אלא יתעטף בטלית ויכסה זרועותיו. ויש בזה גם משום הכון לקראת אלהיך ישראל.

אבל אם כל פרק הזרוע העליון עד המרפק מכוסה, מותר לו לעבור לפני התיבה גם לכתחלה להוציא את הצבור ידי חובתם. ובכל אופן יש ליהדר מלעשות מחלוקת מזה.

מי שהולך במכנסים קצרים וירכיו ושוקיו מגולים, אינו רשאי לעבור לפני התיבה גם עם כל בני קהילתו רגילים להתלבש כך⁴⁴, עד שילבש כראוי.

ולכתחילה צריך שיתלבש כפי מנהג אנשי מקומו כשעומדים לפני אנשי שררה מכובדים מאד וכשנגשים לעמוד, ובלא"ה אין לו לשמש כש"ץ אף לא בימות החול ובאקראי.

ולכן המתפלל במקום שנוהגים להקפיד על מלבוש עליון וכובע בעת התפילה, אסור לו לגשת לעמוד בלעדיהם, אלא אם כן יתעטף היטב ראשו וגופו בטלית⁴⁵, ויש מקומות שנוהגין שש"ץ מתעטף תמיד בטלית, אפילו לבוש במלבוש עליון.

אולם פוחח יכול לפרוס על שמע, ולכן יכול לומר קדיש וברכו⁴⁶.

ה. סומא פורס את שמע ומתרגם

³⁹ שו"ע ונו"כ נג יג

⁴⁰ מ"ב שם לפ

⁴¹ מ"ב קכח קיא

⁴² מ"ב נג שם מ

⁴³ ואם אין שם טלית לכסות את זרועותיו, במקום צורך אפשר להקל שיעמוד כשליה צבור אף שהוא לבוש בחולצה קצרה, שו"ת יחווה דעת חלק ד סימן ה דלא כישכיל עבדי שם

⁴⁴ ומכל מקום בני הקיבוצים הרגילים ללכת תמיד במכנסים קצרים ושרוולים קצרים, מותר להם להתפלל כך [זולת השליה צבור], ובלבד שימלו ידיהם קודם התפלה, ויזהרו שלא יגעו ברגליהם בכל עת התפלה. שהם בכלל מקומות המכוסים. שם

⁴⁵ ערוך השולחן יח

⁴⁶ מ"ב שם

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

סומא⁴⁷ יורד לפני התיבה⁴⁸ מפני שחייב בכל המצות, ויכול להוציא את הרבים ידי חובתן. אבל אינו קורא בתורה שהרי אינו רשאי לומר בעל פה. אך יוכל לעלות לתורה, וישתדל לומר מילה המילה עם הבעל קורא⁴⁹.

ש"ץ⁵⁰ שיש לו כבידות אונים שאינו שומע כלל, מסיק בחידושי רע"א שלא יהיה ש"ץ שעל אף שאם לא השמיע לאזנו יצא, מ"מ כיון דלכתחלה עריך להשמיע לאזנו, ואינו מוציא אחרים לכתחלה, וכשאין ש"ץ אחר מותר⁵¹.

ומי שהוא בעל חסרון גופני בולט⁵², יש להמנע שיהיה ש"ץ קבוע, ואם מצבו גורם לבלבול למתפללים⁵³, לא ייגש אפילו בדרך עראי, אולם גדול השלום ויש להזהר מאד שלא לבייש.

דף כד:

ו. כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו ... מומין שאמרו בפניו ידיו ורגליו ... ידיו בזהקניות ... עקומות עקושות לא ישא את כפיו

⁴⁷ שו"ע ונו"כ שם יד

⁴⁸ בתשובת חות יאיר סי' קע"ו העלה שאעפ"כ לא יתפלל סומא בימים נוראים אפי' באחד מעיניו היכא דאיכא אחר ראוי והגון כיוצא בו ע"ש טעמו ובספר אליהו רבא באות י' חולק עליו ונ"ל דאף לדברי החו"י היינו רק שלא למנותו לכתחלה אבל לא לסלקו מש"ץ אם נעשה סומא. מ"ב שם מא

⁴⁹ רמ"א קלט ג ומ"ב יג ומ"מ לפרשת פרה ופרשת זכור נכון שלא לקרותן לכתחלה שיש אומרים שהיא דאורייתא, ובפרט בזכור דלכולי עלמא היא דאורייתא, נכון ליהדר בזה, ומצאתי שכן כתב גם כן בשערי אפרים לענין סומא, ופשוט שהוא הדין לענין עם הארץ שאינו יכול לקרות עם הש"ץ מתוך הכתב, ואף שהמגן אברהם העתיק בסעיף קטן א' בשם המשאת בנימין להקל בעם הארץ לענין פרשיות אלו בודאי נכון להחמיר. שער הציון סימן קלט ס"ק ו

⁵⁰ מ"ב נג ס"ק מא

⁵¹ שער הציון שם ס"ק לח

⁵² ועיין מגן אברהם סימן נג ס"ק ח"מי שנפלו זרועותיו מותר להיות ש"ץ שדרך הקדוש ברוך הוא להשתמש בכלים שבורים כדאמר במדרש ויראו שלא יהיה ש"ץ טיפש (רש"ל פ"ק דחולין) אבל בזוהר אמור ע' קע"ג אי' דהא דקב"ה משתמש בכלים שבורים היינו דכא ושפל רוח אבל מי שיש בו מום הוא פגום ע"ש שהאריך בזה ולכן כהן בעל מום פסול לעבודה וא"כ גם בש"ץ יש ליהדר, ועוד הקריבהו נא לפחתך וגו' ועיין א"ר סק"י, שו"ת חות יאיר סי' קע"ו, שו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סי' ע"ה, ומור וקציעה הכא, שו"ת ר"ע סי' ח', מט"א סי' תקפ"א סי' כ"ו ואלף המגן שם סקנ"ה, דעת תורה, ערוה"ש סי' ט', כה"ח סקס"ד וס"ה בשם כמה פוסקים ומסיים "וא"כ יש ליהדר מאד בכל מה דאפשר שלא למנות איש בעל מום אפילו בשאר ימות השנה".

⁵³ ובכלל זה הסובל מתסמונת טורט או טוראט (Tourette Syndrome) או בקיצור (TS) או הסובל מאיפליפסיה, שיעלים כבדים או צינון חזק וכדומה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

אלו הכהנים הפסולים⁵⁴ לנשיאת כפים מדברי סופרים⁵⁵, מי שיש לו מומין בפניו או בידיו, כגון שידיו הן כפופות או עקומות לצדיהן, או שהן בוהקניות כלומר שמנומרות בנקודות דקות, וכן אם פניו בוהקניות או עקומים לא ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו, ובאים לידי היסח הדעת, וכן מי שיש לו מומין ברגליו כשהמומין גלויים ומסתכלין בהם.

אבל מומין שבסתר אינן פוסלין לנשיאת כפים, אף על פי שפוסלין לעבודה שבמקדש⁵⁶.

ולחלן יבואר שאם היה דש בעירו כלומר שהם רגילים בו, ומכירים הכל שיש בו אותו מום, בין שאותו מום הוא בפניו בין בידיו ורגליו ישא את כפיו.

ובימינו שהמנהג לשלשל הכהנים טלית על פניהם⁵⁷ וידי הכהנים הן לפנין מן הטלית⁵⁸, אפילו יש בפניו ובידיו כמה מומין ישא את כפיו, כיון שאין לחוש להיסח הדעת.

ז. חיפני ובישני לא ישא את כפיו ... אין מורידין לפני התיבה לא אנשי בית שאן ... מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין

מי שאינו יודע לחתוך האותיות, כגון מי שקורא לסבולת ושבולת ולשבולת סבולת, וכן מי שקורא לחתי"ן ההי"ן וכן כל כיוצא בזה, וכן במקומות שמבדילין בהגייה בין אל"ף לעי"ן והוא אינו מבדיל שאומר לאלפין עיינין,

⁵⁴ שו"ע ונו"כ קכח ל ואם עלה לא ירד. ביאור הלכה שם ד"ה מי ומכיון שפסולו ידוע לכל אין צריך לצאת מבית הכנסת בשעת הדוכן. אך טוב יותר שיצאו. ביאור הלכה שם.

⁵⁶ ולא הוקשה נשיאת כפים לעבודה אלא לענין עמידה שנאמר לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו לעמידה הוקשה ולא לדבר אחר (שאם לא בא הכתוב אלא ללמד על שירות שהיא בעמידה הרי כבר נאמר לעמוד לשרת ושנה עליו הכתוב לעכב שנאמר העומדים שם וכו')

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם לא

⁵⁸ אבל במקום שאין המנהג כן ורצה זה שמום בו לשלשל מליתו אסור שכיון שהוא משונה מחביריו יבואו להסתכל בו ויסחו דעתם, ואפילו רצו כל הכהנים לשלשל מליתם אין להתיר שכיון שלא הורגלו בני העיר לשלשל מליתם כשישלשלו עכשיו מכירים העם שבשביל זה שיש בו מום הוא ובאין להסתכל בו וכ"ש אם הוא לבדו נושא כפיו ומשלשל מליתו שלא כמנהגם שניכר שבשביל מום שבו הוא ויבואו להסתכל בו. מ"ב שם קיד

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

ולעייניו אלפי"ן⁵⁹, לא ישא את כפיו. וכן לא ירד לפני התיבה להיות חזן אפילו באקראי⁶⁰. וכל שכן מי שאינו יכול בטאות אותיות שונות שדינו כן.

יש מי שאומר⁶¹ שאף במקומות שמצויים הרבה אנשים מאד שאין מבחינים בין שבולת לסבולת נושאים כפיהם, וירדים לפני התיבה⁶². ויש שאסרו⁶³ מפני שמשנתה משמעות לשון הברכה, והתפילה, ואין היתר אלא במקומות שרובם ככולם קורין כך שאצלם משמעות הברכה כך היא.

ובימינו שבכל בתי הכנסיות יש אנשים עם מבטאים שונים והגיות שונות, יכול לעלות כהן וש"ץ⁶⁴ גם אם מבטאו או הגייתו שונה מהמקובל בקהילה זו⁶⁵. מלבד אם מבטאו משונה עד שאין הקהל מבין את דבריו, או במקומות שאין הקהל רגיל לשמוע מבטא אחר⁶⁶.

כהן שמגמגם לא ישא את כפיו וכל שכן שהמגמגם לא ירד לפני התיבה, אולם כהן מגמגם או אולם י"א⁶⁷ שיעלה וישא אתכפיו בשתיקה ויכוין לצאת מחבריו הכהנים בשומע כעונה. וי"א⁶⁸ שאינו יכול לצאת בכך.

ח. זבלגן לא ישא את כפיו ואם היה דש בעירו מותר

וכן מי שרירו יורד על זקנו⁶⁹, או שעניו זולפות דמעה וכן סומא אפילו באחת מעיניו, וסמיותו ניכר לא ישא את כפיו מפני שמסתכלין בו. אבל אם אין

⁵⁹ שאף שאין עיי"ן בברכת כהנים מכל מקום כשאומר יאר ה' מחזי כאומר יער, שעיי"ן ואל"ף שוין אצלו.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ נג יב וביאור הלכה ד"ה אין ממנין אולם בדליכא אחר משמע שם מותר באקראי

⁶¹ ט"ז והובא בא"ר וכך נראה שנקט לעיקר במ"ב קב

⁶² לפי שאין הפסול מחמת שאין יכול לומר האות כראוי, אלא מפני שמביא את העם לידי היסח הדעת שהם תמהים עליו כשמשנה קריאת האותיות ובמקומות שהן רגילים בשינוי זה אין חוששין לו ואין מסיחים דעתם מן הברכה.

⁶³ פמ"ג ושו"ע הרב הביאם בשער הציון שם צנ

⁶⁴ ביאור הלכה נג יב ד"ה מי

⁶⁵ ילקוט יוסף הל' נשי"כ סעי' י"ג, דלא ככה"ח ס"ק קצ"ב. ובשו"ת אור לציון ח"ב הל' נשי"כ פ"ח דאף שהחזן מקרא לכהן במבטא שונה לית לן בה

⁶⁶ שו"ת אור לציון שם

⁶⁷ הזו"א או"ח סי' כ"א אות א' ועיי"ש כמה ראיות לזה ושכן ס"ל לשו"ת בית שלמה סי' י"ז

⁶⁸ כי אמירה' בברכת כהנים לעיכובא דכתיב 'אמור להם', וכנפסק בשו"ע (סעי' י"ד) שצריך 'בקול רם', ולכן אין לו לישא כפיו בלי אמירה. בבית הלוי עה"ת בסוף חלק בראשית. ועיי"ן שו"ת הר צבי אורה חיים א סימן נז שלא שייך בזה שומע כעונה, דנהי דשמיעתו חשיב כדבור לגבי עצמו אבל לא לגבי העם המתברכים שהם אינם שומעים את ענייתו של הכהן השומע. ובמועדים וזמנים ח"ז סי' רל"ב דשאני ברכת כהנים שהוא כעין מצוה שבין אדם לחברו שהמצוה שהכהנים יאמרו לעם המתברכים והם ישמעו מהם ושאני משומע כעונה לענין מצוות שבין אדם למקום ככל ברכות המצוות וקריאת מגילה וקידוש וכיוצא"ב, וע"ע שו"ת משיב דבר להנצי"ב סי' מ"ז (ד"ה סי' קכ"ח), קהלות יעקב עמ"ס ברכות סי' י"א, שו"ת בצל החכמה ח"ו סי' ס"ו, נשי"כ כהלכתה בתוספת ברכה סוס"י ג'

⁶⁹ שו"ע ונו"כ קבח ל

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

סמיותו ניכר לאנשים, כמו שמצוי מיני סומים שעניהם כעיני שאר בני אדם, רק שניטל המאור מהם מותר⁷⁰.

ואם היה דש בעירו דהיינו שהם רגילים בו, ומכירים הכל, שיש בו אותו מום, בין שאותו מום הוא בפניו בין בידיו ורגליו ישא את כפיו, כי אינו חידוש בעניהם⁷¹ ואפילו הוא סומא בשתי עיניו.

וכל מי ששהה ל' יום בעיר במומו נקרא דש בעירו, והוא שהיא עירו שדר בה, או שבא לגור בה ושהה בה שלשים יום, ואפילו לא בא להשתקע בה להיות מבני העיר, אלא בא להיות מלמד, או סופר,, או משרת שנה או חצי שנה נקרא דש בעירו בשלשים יום, לפי שרגילים בני העיר לישא וליתן עמו בדברים, ומסתכלין בו.

אבל אם הולך באקראי לעיר אחרת, ושהה בה ל' יום אינו נקרא דש בעירו עד שיששה בה י"ב חודש, לפי שאין בני העיר רגילין לישא וליתן עמו⁷².

ובימינו שהמנהג לשלשל הכהנים טלית על פניהם⁷³ ישא את כפיו, כיון שאין לחוש להיסח הדעת.

ט. מי שהיו ידיו צבועות לא ישא את כפיו ... אם רוב אנשי העיר מלאכתו בכך מותר

היו ידיו צבועות⁷⁴, לא ישא כפיו מפני שהעם מסתכלין בהן, אלא א"כ דש בעירו⁷⁵. ואם רוב אנשי העיר מלאכתם בכך, ישא את כפיו אף על פי שאינו דש בעירו.

ובימינו שהמנהג לשלשל הכהנים טלית על פניהם⁷⁶ וידי הכהנים הן לפנים מן הטלית, ישא את כפיו, כיון שאין לחוש להיסח הדעת.

⁷⁰ ביאור הלכה שם ד"ה וכן

⁷¹ מ"ב שם קיא

⁷² מ"ב שם קיב

⁷³ שו"ע ונו"כ שם לא

⁷⁴ שו"כ ונו"כ שם לב

⁷⁵ מ"ב שם קיח

⁷⁶ מ"ב שם קיז

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

י. האומר איני עובר לפני התיבה בצבועין אף בלבנים לא יעבור בסנדל איני עובר אף יחף לא יעבור

האומר איני עובר לפני התיבה⁷⁷ מפני שבגדי צבועים או מפני הסנדל שברגלי לא ירד באותו התפלה כלל⁷⁸, לא בצבועים ולא בלבנים, ולא בסנדל ולא יחף, מפני שדרך האפיקורסין להקפיד בכך, וחוששין שמא אפיקורסות נזרקה בו, ואפילו אם מתחרט אחר כך ואומר הריני עובר בצבועים⁷⁹, ואף על פי שנותן טעם לדבריו ומראה פנים שלכבוד המקום עושה כן, ודרך ענוה הוא אוחז, ללבוש לבנים, מכל מקום כיון שהצבור מבקשים ממנו להתפלל להם כך, אין ראוי לו להיות סרבן מפני דברים אלו, אם לא שאפיקורסות נזרקה בו⁸⁰.

אם מיד כשאמר שאינו עובר בצבועים אמר תיכף הטעם, שאין דרך כבוד לד' כ"א בלבנים. יכול לירד לפני התיבה⁸¹.

יא. העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה נתנה על מצחו או על פס ידו הרי זו דרך המינות ציפן זהב ונתנה על בית אונקלי שלו הרי זה דרך החיצונים

המניח תפלה של יד⁸² על פס ידו או של ראש על מצחו הרי זה דרך צדוקים, העושה תפלתו עגולה כאגוז אין בה מצוה כלל, אם ציפה הבתים בזהב⁸³, או בעור שאינו כשר לעשות ממנו בתים, כגון של בהמה טמאה שדיבק לבית הרי אלו פסולים. ואפילו שעשה עור מתחלה מבהמה טהורה ואח"כ ציפה

⁷⁷ שו"ע ונו"כ נג יח

⁷⁸ כיון שלא שמענו ממנו בהדיא דברי אפיקורסות די לחוש עיי"ו לאותה תפלה לבד. מ"ב שם מז

⁷⁹ מ"ב שם מז

⁸⁰ מ"ב שם מה

⁸¹ מ"ב שם בשם הפר"ח

⁸² רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ד הלכה ג

⁸³ שו"ע ונו"כ או"ח לב מה ובמעם האיסור בציפוי זהב נחלקו האחרונים אם משום שהבתים צריכים להיות גלויים ואין להוסיף עליהם ואפילו לצורך לנאותם, ובחיי אדם (שם) דאיסורו כעין איסור ציפוי עור בהמה טמאה, כיון שאין בציפוי זהב איסור או היתר ואינו בגדר מן המותר בפיך.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

על אותו עור והדביק⁸⁴ מבהמה טמאה⁸⁵, אפ"ה פסולים, ואפילו חתך במקום השיני"ן שהשי"ן נראה⁸⁶.

מותר⁸⁷ למשוח לאק או שמן בתחתית הבית, למנוע זיעה ורטיבות או כדי להצליל העור, ואין בזה איסור כיון שהוא שקוף וצלול בטל הוא להבית, וכן בכל חומר שנבלע לגמרי בתוך העור כדי לחזקו, וכמו שרגילים לעשות בפינות הבתים, אין בזה חשש.

יב. תפלין מרובעות הלכה למשה מסיני ... בתפרן ובאלכסונו

חלקי הבית של התפלין

• ה"קציצה" – החלק הבולט מעל התיתורא, משני צדדיו חקוקה האות שי"ן.

• ה"תיתורא" – המלבן השוכב מתחת לקציצה, עשויה משני חלקים תיתורא עליונה ותחתונה ומסביב להן תופרים בגיד לסגור את התפלין אחרי שהוכנסו הפרשיות.

• ה"מעברתא" – החלק האחורי בתיתורא שהרצועה עוברת דרכו.

ששה הלכות למשה מסיני המעכבות בחיפוי העור דהיינו בקציצה וברצועות של התפלין נמנו ברמב"ם⁸⁸, שתהיה הקציצה מרובעת⁸⁹, ויהיה רוחבה ואורכה שווה⁹⁰, דהיינו

⁸⁴ עיין ערוה"ש פח

⁸⁵ הפמ"ג וכתב עוד הא עור כשר ע"ג עור כשר ושי"ן נראה כשר אף על פי שאין בית רואה אויר כיון שהשי"ן נראה ולפ"ז כ"ש אותן שעושיין צבע עב שמצהיב תפלין דאין לחוש וגם השי"ן נראה היטב עכ"ל וזהו שכתבנו במ"ב ס"ק קפ"ה בשמו. ביאור הלכה שם

⁸⁶ מ"ב שם רכא

⁸⁷ הליכות שלמה פ"ד הע' מ"ד בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, שו"ת שבט הלוי ח"ה סי' י"ד וח"ה סי' ד', ובעין כל לנאותו אינו חוצין, ה"ה בזה שעשוי לשמרו ולחזקו, וכמ"ש בשו"ת מהר"ם שיק יו"ד סוס"י רפ"ה, שו"ת יבי"א ח"א סי' א' וב'

⁸⁸ תפלין פ"ג א.והובאו גם בחינוך, מצוה תכא ויש חולקים בחלק מהם ראה לקמן.

⁸⁹ שו"ע לב למ, ועיין בגר"ח (סמנסייל) סי' רצו, שכתב בדעת הרי"ף שלא צריך להל"מ כיון שהנחת דבר עגול אינו הנחה.

⁹⁰ עיין שלמי הגבורים ז: אות ג שיש חולקים, וראה תוס' שם ד"ה תפלין.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

שתהיה עם ד' זוויות שוות⁹¹. והתפירות⁹² שתופרים בהם את התיתורא⁹³ לקציעה שמספרם י"ב, ג' בכל צד⁹⁴ יהיו מרובעות⁹⁵, בין מלמעלה בין מלמטה⁹⁶. ומשיכת התפירות לא תקלקל את צורת המרובע⁹⁷, ויעשה גם התיתורא מרובעת, ויחתכנה משתי הצדדים במקום המעברתא שתראה מרובעת⁹⁸. וגובה הקציעה יכול להיות יותר מאורכה ורוחבה⁹⁹. ואין שעור לגודל הקציעה¹⁰⁰, ומ"מ לא יעשם קטנים יותר מאצבעיים על אצבעיים¹⁰¹.

אם לא עשה מרובעות מעכב בדיעבד, ומ"מ אם אין לו תפילין אחרים יניחם לע"ע בלא ברכה וכשיזדמן לו תפילין אחרים יניחם¹⁰².

⁹¹ מנחות לה, וברש"י שם, מגילה כ"ד.

⁹² רא"ש הלכות קמנות-תפילין ט' שכך נוהגים אף שאין משמע כן ברש"י עי"ש.

⁹³ ועיי' בתרומה [רט פסקים] וברא"ש שם שהסתפקו אם תופרין בשפה או שנשארים שולי עור, ונפסק ברא"ש ובמ"ב לב רכז שישיר.

⁹⁴ שמושא רבא, שו"ע סי' לב סעיף נא.

⁹⁵ שו"ע שם.

⁹⁶ משנ"ב סי' לב ס"ק קעד וקעז.

⁹⁷ רש"י מנחות לה.

⁹⁸ רא"ש הלכות קמנות-תפילין ט ב. משנ"ב סי' לב ס"ק קעז.

⁹⁹ רמ"א מב למ.

¹⁰⁰ שו"ע לב מא.

¹⁰¹ מ"ב קפט, ופירש דהיא דעת הגאונים, ויש לחוש לדבריהם.

¹⁰² מ"ב שם קעג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>